

[Holger Eriksen.]

lægning af kommuner, og når man er færdig med det, går jeg ud fra, at man så skal til at tænke på en vis arrondissement af vore amter. De er jo, som de har været fra arilds tid, ikke meget hensigtsmæssige. Viborg amt løber ind i Randers, Randers amt løber ind i Århus, og Vejle amt ind i Horsens o. s. v. Men i det øjeblik man skal til at lave en amtsarrondissement, vil der opstå meget store problemer vedrørende valgkredsordningen. Hvis vi vedtager det, der er foreslået her, har vi på forhånd overladt til indenrigsministeren at bestemme, hvordan det skal ordnes. Det må vi altså se lidt nærmere på i udvalget.

I øvrigt skal jeg sige, at vi i valglovsudvalget nu i et par år har beskæftiget os med spørgsmål af betydelig større rækkevidde, nemlig først og fremmest med spørgsmålet om, hvorvidt det vil være muligt at lave en valglovsordning her i vort land, som var lige så simpel og let forståelig som den, man har f. eks. i vore nordiske nabolande. Forudsætningen måtte være, at man ophævede tillægsmandaterne, men da man samtidig skulle stille efter, at man fortsat fik det, man kalder den matematiske retfærdighed, har dette problem givet anledning til, om ikke just et stort arbejde i selve udvalget, så til gengæld et meget stort arbejde i statistisk departement, som man har anmodet om at foretage en række beregninger. Disse beregninger har vist, at det teoretisk er muligt at ophæve tillægsmandaterne og samtidig praktisk talt at bevare den matematiske retfærdighed. Men forudsætningen er for det første, at vi ser bort fra befolkningstætheden, og det er efter min mening komplet ligeegyldigt, således som udviklingen har været. Dernæst må forudsætningen være, at man slår 3, undertiden 4 amter sammen til et fælles område. Så må man desværre indrømme, at så flytter nissen på sin vis med, thi vel får vi større klarhed i samme øjeblik, tallene foreligger, men det vil bagefter blive et kompliceret arbejde at fordele mandaterne på de enkelte amter inden for amtsområdet og derefter at fordele dem på partierne og på personerne, og jeg stiller mig på nuværende tidspunkt noget tvivlende over for, om det lykkes i udvalget at skabe flertal på det grundlag.

Hvis det ikke lykkes, må vi vel vende tilbage til det, som er det mindste, der kan være tale om at ændre, nemlig at sørge for at der oprettes 1 eller 2 opstillingskredse mere i Københavns amt, 1 i Århus amt og 1 i Københavns søndre storkreds, fordi socialdemokraterne i disse amter har fået alle deres kandidater valgt, hvilket vil sige, at hvis der bliver brug for en suppleant, må vedkommende hentes udefra. Men yderligere ligger det således med den stærke befolkningstilvækst i København amt, at man let kan risikere — jeg siger håbe — at socialdemokraterne i Københavns amt ved næste valg får valgt 1 mand mere, end de overhovedet har kandidater til. Det kan man ikke have, og derfor har der også været en temmelig god stemning for, at disse minimale ændringer måtte gennemføres.

Dette kunne måske have et alternativ derved, at man simpelt hen blev enig om at afskaffe opstillingskredsene og gå over til de rene amtskredse, således som det var forudsætningen i 1920. Det fremgår klart og tydeligt af valglovskommissionens betænkning, at man kun ville opretholde opstillingskredsene en meget kort periode som et overgangsfænomen. Netop fordi man har set således på det, har man forsømt at lave de ændringer af valgkredsene, som i øvrigt var rimelige. Man har betragtet dem som et rudiment, som noget overflødigt, og det mener jeg man på et eller andet tidspunkt må tage konsekvensen af ved at nedlægge dem, eller også må man skride til en virkelig dybtgående revision af valgkredsordningen.

Når forholdet er det, at f. eks. de 3 mindste københavnske kredse tilsammen ikke har stort mere end $\frac{2}{3}$ af de vælgere, som den største københavnske kreds har, kan man se, at vel har valgløven været stærk i spørgsmålet om at sørge for, at hvert parti fik nøjagtig det antal mandater, som det burde have, men til gengæld er vælgernes indflydelse på, hvem der skal vælges, blevet højst uensartet. Nogle vælgere har direkte indflydelse, og nogle vælgere har det med meget stor vægt, andre, der bor i meget store kredse, har det med ringere vægt, og vælgere, der bor i kredse, hvor de ikke har udsigt til at få nogen